

A Fővárosi Ítéltábla a **felperesi képviselő** által képviselt **felperes (felperes címe)** felperesnek, a **II-III. alperesi képviselő** által képviselt II.rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű és a **II-III. alperesi képviselő** által képviselt III.rendű alperes neve (**III. rendű alperes címe**) III. rendű alperesek ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása és gazdagodás visszatérítése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2019. május 21. napján meghozott 9.G.40.029/2019/11. számú ítélete ellen a II. és III. rendű alperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban – a 2019. október 2. napján megtartott nyilvános tárgyaláson – meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az II. és III. rendű alperest, hogy fizessenek meg a felperes részére 15 napon belül személyenként 200.000-200.000 (Kétszázezer-kétszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság 11. sorszámú ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy külön-külön 15.414.516-15.414.516 forintot és annak 2015. július 23-ától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8% ponttal növelt értékű kamatát 15 napon belül a felperesnek fizessenek vissza.

Kötelezte az alpereseket, hogy külön-külön a felperesnek 15 napon belül fizessenek meg 891.227-891.227 forint perköltséget azzal, hogy a fellebbviteli bíróság által megállapított perköltségüket maguk viselik.

Kötelezte az alpereseket, hogy külön-külön az államnak külön felhívásra fizessenek meg 1.987.990-1.987.990 forint eljárási illetéket.

Határozatában megállapított tényállás szerint a felperessel szemben – a jelen perben részt nem vevő – **1. pénzintézet** a 2006. április 3-án és 2008. február 27-én megkötött kölcsönszerződés alapján 159.341.387 forint és további 83.619.640 forint követelése volt, a takarékszövetkezetről vezetett betéti számláján 75.000.000 forint állt rendelkezésére.

A takarékszövetkezet fizetéseképtelenné vált, emiatt a felperes a **1. pénzügyintézet**-vel szemben az Országos Betétbiztosítási Alaptól (a továbbiakban: OBA) 30.829.033 forint kártalanításra tarthatott igényt.

A felperesi társaság 2014. szeptember 2. napján megtartott taggyűlésén a jelenlévő II. és III. rendű alperes határozattal úgy döntött, hogy az OBA általi kártalanítást a tagi kölcsönük visszafizetésére fordítják.

2014. szeptember 2. napján a felperes mint letevő és az alperesek e perbeli képviselőjét is ellátó – jelen perben részt nem vevő – ügyvédi iroda, mint letéteményes között (őrzési) letéti szerződés jött létre, amelyben a letéteményes vállalta, hogy az OBA által kifizetett 30.829.033 forintot letétként kezeli. A letéti szerződés szerint a letét feletti rendelkezési jogot a letevő felperesi társaság – a III. rendű (ügyvezető) alperes és a II. rendű (egyik tulajdonos) alperes részéről kiadott – hozzájárulással gyakorolhatta.

Az OBA a felperes részére – a felperes nevében III. rendű alperes által 2014. szeptember 3-án adott nyilatkozat alapján – a kártalanítás összegét a letéteményes ügyvédi iroda letéti számlájára fizette ki.

Ezen időpontban a felperesnek több ki nem elégített fizetési kötelezettsége volt.

A felperes felszámolását a 2015. április 14-én előterjesztett hitelezői kérelem alapján 2015. november 17-ei kezdő időponttal rendelte el a bíróság.

A felperes mint letevő a letéti szerződésben foglaltak alapján 2015. július 23-án rendelkező jognyilatkozatot adott ki, amellyel utasította a letéteményes ügyvédi irodát, hogy a letétben lévő 30.949.600 forintot két részben utalja ki, 17.259.800 forintot a III. rendű alperesnek, míg 13.689.800 forintot – jelen perben részt nem vevő – **1. személy**nek. A II. rendű alperes a letét kiadásához hozzájárult.

A III. rendű alperes a felszámolás elrendeléséig a felperes vezető tisztségviselője és tagja volt. A felperesi társaság tagja volt a II. rendű alperes és **2. személy** is. Az alpereseknek a felperessel szemben a korábban megkötött tagi kölcsönszerződéseik alapján kölcsön visszatérítésére vonatkozó igényük keletkezett.

A felszámoló 2016. május 12-én egyeztetést folytatott a II. és III. rendű alperesekkel, akik tájékoztatták a felszámolót, hogy a társaság működéséhez szükséges pénzeszközt a társaság megalakulásától kezdődően házipénztárba történő befizetéssel (tagi kölcsönök nyújtásával) biztosították, ezekről írásbeli kölcsönszerződés nem készült és ezen tagi kölcsönök visszafizetésére került sor az OBÁ-tól kapott kártalanítási összegből. Az egyeztetés során arról is nyilatkoztak, hogy az adós 2014. évtől ténylegesen már nem működött.

A 2006. évre készült mérleg és főkönyvi kivonat szerint összesen 38.900.000 forint – alapítókkal szembeni – hosszú lejáratú kötelezettség szerepelt a 449-es, egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek számlaosztályon.

2017. július 19-én a II. és III. rendű alperes olyan közös nyilatkozatot tett, amelyben elismerték, hogy a 30.949.600 forint összeget a tagi kölcsön visszafizetése címén fele-fele arányban kapták meg.

A felperes 2016. június 13-án előterjesztett keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a felperes által az alperesek számára 2014. szeptember 2. napján 30.829.033 forint összegben történt tagi kölcsön visszafizetést eredményező jognyilatkozat érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte az alpereseket arra kötelezni, hogy a hitelezői követelések fedezetéül szolgáló vagyont juttassák vissza az adós felszámolási vagyonába. Másodlagos keresete szerint a felperes nem látta bizonyítottnak, hogy tagi kölcsön nyújtására létrejött a peres felek között szerződés, az alperesek csupán színlelték a kölcsönszerződés fennállását. Ezért kérte az alpereseket a fenti összegek felperes javára történő visszafizetésére kötelezni.

Az elsőfokú bíróság a 9.G.42.423/2016/27. számú ítéletében megállapította, hogy 2015. július 23-án a per felperese által kiadott „rendelkezés letét kifizetéséről” elnevezésű jognyilatkozat a kiadásának napjára visszamenőlegesen érvénytelen, ezért kötelezte az alpereseket, hogy személyenként 15.474.800 forintot 15 napon belül fizessenek vissza a letéteményesnek. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a 11.Gf.40.419/2018/6. számú végzéssel hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú bíróság ezen végzés iránymutatásának eleget téve a 2-II. és 4. sorszámú végzéseiben intézkedett.

A felperes a megismételt elsőfokú eljárásban az elsőfokú bíróság 2-II. és 4. sorszámú végzéseiben foglalt felhívás alapján kereseti kérelmét egyértelművé téve a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján kérte az alpereseket személyenként 15.414.516 forint tagi kölcsön felperesnek történő visszafizetésére kötelezni azzal, hogy ezen összeg után 2015. július 3-tól a kifizetés időpontjáig kérte az alperesek marasztalását a régi Ptk. 301. § (1) és (2) bekezdése alapján járó késedelmi kamat megfizetésére is, továbbá az eddig és a későbbiekben felmerülő perköltség egyenlő arányú megosztásával együtt.

A felperes a Cstv. 40. § (1) bekezdésnek első fordulata szerinti határidő megtartása körében hivatkozott arra, hogy a sérelmezett kifizetésről történő tudomásszerzés időpontja 2016. május 2-a volt, így a 2016. június 10-én előterjesztett keresetlevél 90 napon belül és az egyéves jogvesztő határidőn belül került benyújtásra, mivel az egy év 2016. november 17-én járt volna le. A felperes ellenkező bizonyításig megállapíthatónak tartotta, hogy az alperesek legkorábban 2015. július 23-án a letét kifizetésére adott utasítás időpontjában juthattak a letétbe helyezett összeghez. Az alperesek a tagi kölcsönt tehát a felszámolás elrendelése iránti kérelem benyújtását (2015. április 14.) követően kapták meg. Azt nem vitatta a felperes, hogy a tagi kölcsönök visszafizetéséről 2014-ben határozott az adós taggyűlése.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított kereset alátámasztásaként a felperes előadta, hogy az adós az OBA kártalanítási összegét nem az ismert hitelezők követeléseinek kielégítésére használta fel, hanem abból az alperesek a saját követelésüket elégítették ki, így a többi hitelező rovására saját magukat részesítették előnyben, míg a további hitelezők kielégítésére szolgáló vagyon így 30.829.330 forinttal csökkent. A felperes állítása szerint az összhitelezői érdeksérelmet igazolta az is, hogy az alperesek a felperes fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének tényét ismerték, mivel a fizetéseképtelenségi eljárás már folyamatban volt.

A felperes érvelése szerint az alperesek részére teljesített pénzszolgáltatás nem tartozhatott a felperes rendes gazdálkodásának a körébe, mert az OBA által kifizetett kártalanítás teljes összegét nem az esedékes követelésekkel rendelkező hitelezők igényeinek kielégítésére fordították. Hivatkozott arra is, hogy a tagi kölcsönök az adós könyvelésében a hosszú lejáratú fizetési kötelezettségek között kerültek nyilvántartásra és a követelések esedékessége nem került az alperesek által bizonyításra, így azok nem voltak lejártak. Az alperesek által tett nyilatkozat szerint pedig az adós már 2014-től ténylegesen nem működött, semmilyen tényleges gazdálkodási tevékenységet nem végzett, ezért a tagi kölcsön visszafizetése nem is tartozhatott az adós rendes gazdálkodásának a körébe.

A II. és III. rendű alperesek állították, hogy 2014. szeptember 2-át követően a tagi kölcsön visszafizetése jogcímén jutottak hozzá fennálló követelésükhöz. Előadták, hogy a tagi kölcsön visszafizetésekor még reális és megalapozott esély volt arra, hogy a társaság a tartozásait a későbbiekben rendezze, így nem irányult a szándékuk a hitelezők kijátszására.

Az alperesek arra hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződéseket írásba nem foglalták, eseti jelleggel nyújtottak kölcsönt a társaságnak a pénztárba történő befizetés útján. A társaság működésében fellépő tökehiányt a befizetett tagi kölcsönökből oldották meg eseti jelleggel. Elismerték, hogy a tagi kölcsönként visszafizetett összeget fele-fele arányban kapták meg. A kifizetéssel a korábban

esedékes tagi kölcsön visszafizetési kötelezettségét teljesítette az adós, így vitatták, hogy 2014. szeptember 2-án újabb ügylet jött volna létre a felek között. Hivatkoztak arra, hogy a főkönyvi kivonatból a tagi kölcsön megállapítható volt, a 2011. évi főkönyvi kivonatban az alapítókkal szembeni hosszú lejáratú kötelezettség 41.060.000 forint összegben, 2012. évi főkönyvi kivonatban 39.060.000 forintban volt rögzítve, a 2013. évi főkönyvi kivonat változatlanul ezt a tartozást tartotta nyilván, míg a 2014. évi főkönyvi kivonat 8.230.967 forint tagi kölcsöntartozást tartalmazott. Az összeg azért csökkent, mert 2014. szeptember 2-át követően a társaság a 30.829.033 forint kifizetésével részben teljesítette kötelezettségét. Hivatkoztak az alperesek arra is, hogy érvényességi alaki kelléket jogszabály nem ír elő a kölcsönügyletre, a tagi kölcsönök szolgáltatását meghatározó szerződés szóban is létrejöhetett érvényesen.

Az alperesek a megismételt elsőfokú eljárásban változatlanul vitatták, hogy a tagi kölcsön visszafizetése jognyilatkozatnak minősülhetett volna, mivel az a kölcsönszerződés alapján teljesített ellenszolgáltatás volt. Állították, hogy a Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított igény új kereseti kérelemre meghatározott határidő letelt, mert a felperes a 2019. március 19-ei keresetváltoztatásában érvényesített joga mind a szubjektív, mind az objektív határidőn túl volt. Álláspontjuk szerint a jogérvényesítés a jogvesztő egy éves határidőn is túl volt. Állításuk szerint nem illette meg a felperest a keresetváltoztatás joga.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a felperes által pontosított keresetet alaposnak találta a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján.

Kifejtette, hogy a fellebbviteli bíróság utasítása alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy felperes egyértelművé tett keresete mire irányult.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglalt feltételek vizsgálata körében megállapította, hogy már a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időszakában a 2015. július 23-ai rendelkező nyilatkozat eredményeként került ki a felperes felszámolási vagyonából az alperesek kölcsönkövetelése kielégítésére 30.829.033 forint.

Megállapította, hogy a felperes még a 2014. március 15-e előtt megkötött tagi kölcsönszerződések alapján tartozott a hitelező tagoknak a kölcsön visszafizetésével. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az okiratok valós kölcsöntartozás tényét igazolták.

A tagi kölcsönszerződések esetében a régi Ptk. 207. § (6) bekezdése szerinti semmisségi ok fennállását nem találta bizonyítottnak, mivel a szerződések színleltsége a perben nem volt bizonyított.

A 2014. szeptember 2-án létrejött letéti szerződésben foglalt feltételnek megfelelően – a perben valóként elfogadott tények szerint – a 2015. július 23-ai rendelkező nyilatkozat a letéteményes ügyvédi irodát utasította a letét kiadására, ezzel a kölcsöntartozás teljesítésére került a letéti összeg felhasználásra. Tényként volt megállapítható az elsőfokú bíróság szerint az is, hogy ezen letéti összeg átvételével az alperesek a saját kölcsön követelésüket elégítették ki. A letéti szerződés rendelkezéseit alkalmazva 2015. július 23-án rendelkező nyilatkozatát a felperes úgy adta ki az elrendelt felszámolási eljárás ismeretében, hogy a társaság már fizetéseképtelen helyzetben volt, amellyel ténylegesen összhitelezői érdeksérelmet idézett elő, mert a felszámolási vagyonból 2015. július 23-án kikerült 30.829.033 forint nem szolgálhatta a felszámolási eljárásban valamennyi hitelező követelésének a kielégítését.

A Cstv. 40. § (1) bekezdése szerint a 90 napos, illetve egy éves jogvesztő határidőn belül került a kereset előterjesztésre. A perben bizonyítottan a 2015. július 23-ai rendelkező nyilatkozat eredményezte az adós társaság pénzvagyonának a csökkenését. A kifizetéssel a szándék egyértelműen az volt, hogy az alperesek az adós társaság többi hitelezőit megelőzően jussanak hozzá a követelésükhöz, amely a társaság többi hitelezőjének a sérelmével járt.

Az alperesek nyilatkozata szerint egyenlő részben részesültek a kölcsön visszafizetéséből, így a bíróság az alpereseket a visszafizetésre fele-fele arányban kötelezte.

A II. és III. rendű alperesek a kölcsön követelésükhöz a hitelezői igénybejelentés útján a Cstv.-ben szabályzott kielégítési sorrendben juthattak volna csak hozzá.

A kifizetés nem minősülhetett a rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatásnak, mert bizonyított volt, hogy az adós társaság gazdasági tevékenységet már nem folytatott, illetve a visszafizetés esedékessége sem volt bizonyított. Az elsőfokú bíróság az összhitelezői jogok megkerülését bizonyítottnak találta, kiemelve, hogy a visszakövetelési jog a felek jó vagy rosszhiszeműségétől függetlenül a szolgáltatás alapján ítélandó meg a szerint, hogy egy hitelezőt előnyben részesített-e a többihez képest és a nyújtott szolgáltatás nem minősült a rendes gazdálkodás körébe tartozónak.

Az alpereseknek a felperesi keresetváltoztatás tilalmával kapcsolatos védekezése kapcsán kiemelte, hogy a régi Pp. 146/A. §-a a felperes joggyakorlását nem korlátozhatta, az összhitelező védelmi joggyakorlása tartalma szerint változatlan volt, a keresettel érvényesített jog a megismételt tárgyaláson fenntartott keresetben is ugyanabból a jogviszonyból eredő, azzal összefüggő volt, mint keresetindításkor és a jogvita célja az összhitelezői érdek sérelmének a megszüntetése volt.

A felperes bizonyítási indítványának mellőzése indokaként kifejtette, hogy a letéti számla forgalmát tanúsító bankszámla-kivonatok pénzügyi megküldése iránt történő megkeresést azért nem teljesítette, mert enélkül is megállapítható volt a hitelezővédelmi kereset alapjául szolgáló azon tény, hogy az alperesek mikor, milyen rendelkezéssel juthattak az adós társasággal (felperessel) szembeni pénzkövetelésükhöz legkorábban. A keresettel egyezően kötelezte a peresztes alpereseket a kapott szolgáltatás visszatérítésére.

A régi Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (2) bekezdésének megfelelően kötelezte a peresztes alpereseket a perköltség és a fellebbező alperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illeték megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérték a perköltség viselésre történő kötelezés mellett. Az alperesek jogorvoslati kérelmük indokolásában előadták, hogy a felperes az eljárás során különböző kereseti kérelmeket terjesztett elő, keresetét többször módosította. 2016. június 13-án benyújtott keresete jogalapjaként a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg, majd a 2017. november 14-én megtartott tárgyaláson előterjesztett másodlagos kereseti kérelme szerint a peres felek között nem is jött létre kölcsönszerződés, így az alperesek részére jogalap nélkül történt a kifizetés, ezen kereseti kérelme jogalapjaként a régi Ptk. 361. § (1) bekezdését jelölte meg.

A felperes a megismételt eljárásban – a 2019. március 9-én kelt előkészítő iratában – nyilatkozott először arról, hogy keresetét megváltoztatva a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján kívánja visszakövetelni az adós által az alperesek részére nyújtott szolgáltatást, álláspontja szerint ezzel egy eddig általa nem érvényesített új jogcímet megjelölve a keresetét ismételten megváltoztatta.

Sérelmezte azt is, hogy az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatással kapcsolatosan előadott alperesi kifogásokat figyelmen kívül hagyta.

Az alperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, egyrészt mert a Cstv. 40. § (2) bekezdése szerinti szolgáltatás visszakövetelési határidő leteltét követően terjesztette elő keresetét, másrészt a felperes keresetváltoztatása nem megengedett volt. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmazta, hogy a felperes 2016. június 13-án a Cstv. 40. § (1) bekezdés a)

pontjára alapítottnak támadta meg a felperes és az alperesek közötti szerződést, mint az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződést, és csak 2019. március 9-én kelt előkészítő iratában – keresetét megváltoztatva – követelte vissza az alperesek részére nyújtott szolgáltatást a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján. Erre a visszakövetelésre azonban mind a jogszabály szerinti szubjektív határidőn (a 90 napon), mind az objektív határidőn (egy éven) túl került sor, tekintettel arra, hogy maga a felperes nyilatkozott arról, hogy a vitatott szolgáltatásról 2016. május 1. napján szerzett tudomást és a felszámolási kérelem előterjesztésére 2015. április 14. napján került sor. Ennek megfelelően a 2019. március 9-én előterjesztett szolgáltatás visszakövetelésére irányuló követelés álláspontja szerint minden szempontból elkésztettnek minősült.

A meg nem engedett keresetváltoztatás körében hivatkozott a régi Ptk. 146. és 146/A. § (1) bekezdéseire, mivel ezen jogszabályhelyekben foglalt feltételek nem álltak fenn. A kötelező jogi képviselőre tekintettel az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon túl a felperes már nem változtathatta volna meg keresetét, ezért a keresetváltoztatás elutasításának lett volna helye.

A felperes az alperesek fellebbezésére tett ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a fellebbezés elutasítását kérte az alperesek másodfokú perkielégben való marasztalása mellett.

Indokolásában hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság végzésére figyelemmel 2019. március 19-én az alperesekkel szembeni keresetét megváltoztatta. Hivatkozott arra, hogy a peres felek közti perben a jogi képviselő a Pp. 23. § (1) bekezdés o) pontja, a Cstv. 6. § (1) bekezdése, a Cstv. 40. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontjának bb) alpontja együttes alkalmazásával nem volt kötelező a felperes számára, ezért keresetváltoztatásra vonatkozó jogát a Pp. 146/A. §-a nem korlátozta.

A Cstv. 40. § (2) bekezdése esetében is a Cstv. 40. § (1) bekezdése szerinti keresetindítási határidő volt az irányadó, amelyet megtartott, mert álláspontja szerint a Pp. 146. § (1) bekezdésére is tekintettel a kereset benyújtás tényének, nem pedig a kereset tartalmának van jogi relevanciája. A keresetben azokat a tényeket, jogi érveit, bizonyítékait fejtette ki, amelyekkel kapcsolatban a tényállás megállapítása és a felperesi kereset elbírálása körében a másodfokú végzés az elsőfokú bírósághoz intézett felhívást tartalmazott.

Az alperesek fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelve helyesen állapította meg a jogvita eldöntéséhez szükséges tényeket, abból pedig helytállóan vonta le jogi következtetéseit. Ítéletét ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta az indoklás alábbi kiegészítésével, pontosításával.

A Fővárosi Ítéltábla a 11.Gf.40.419/2018/6. számú hatályon kívül helyező végzésében rámutatott arra, hogy a felperes elsődleges keresetében az abban foglalt tényelőadáshoz képest a jogcím megjelölés nem volt teljes, azonban a kereseti kérelem tényállításai tartalma alapján alkalmas volt arra, hogy kimerítse a Cstv. 40. § (2) bekezdésében foglalt jogcím szerinti kereseti igényt. Ezért előírta az elsőfokú bíróságnak, hogy a megismételt eljárásban elsődlegesen hívja fel a felperest a keresete egyértelműsítésére, pontosítására.

Az elsőfokú bíróság az ítéltábla utasítása alapján a megismételt eljárásban a 2/II. sorszámú végzésében a fellebbviteli bíróság határozatát azzal a felhívással küldte meg a feleknek, hogy az utasításból következő perbeli nyilatkozatukat, bizonyítási indítványukat terjesszék elő. Majd a 7.

sorszámú jegyzőkönyvben ismét felhívta a felperest, hogy a 2/II. sorszámú végzésben meghatározottak szerinti perbeli nyilatkozatát terjessze elő.

Az elsőfokú bíróság felhívására a felperes 2019. március 19. napján 8. sorszám alatti előkészítő iratában a Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján az alpereseket személyenként 15.414.516 forint felperesnek történő visszafizetésére és ezen összeg után 2015. július 23-tól járó késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság határozatát alapvetően azért támadták, mert álláspontjuk szerint a felperesnek a 2019. március 19-ei Cstv. 40. § (2) bekezdésére alapított keresete meg nem engedett keresetváltoztatást tartalmazott. Ennek okán pedig a felperes 2019. március 19-én előterjesztett szolgáltatás visszakövetelésére irányuló keresete elkésztett.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 146/A. § (1) bekezdése értelmében kötelező jogi képviselő esetében az általános szabályoktól (146. §) eltérően a felperes a keresetét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel – az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatja meg.

A keresetváltoztatásra irányadó törvényhely alkalmazhatósága érdekében előzetesen eldöntendő kérdés volt, hogy a perben kötelező volt-e vagy sem a jogi képviselő. A felperes e körben tévesen hivatkozott észrevételében arra, hogy nem volt kötelező a jogi képviselő. A Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a jogi képviselő kötelező volt, mivel a per tárgyának értéke meghaladta a 30.000.000 forintot, és a jelen per vagyoni jogi per, ezért a Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontja értelmében – figyelemmel arra, hogy a per tárgya a 30.000.000 forintot meghaladta – a per elbírálása a törvényszék hatáskörébe tartozott. Ebből következően a keresetváltoztatásra nem a Pp. 146. § általános szabályai, hanem a Pp. 146/A. § szabályai az irányadók.

A Pp. 73/A. § (1) bekezdés b) pontja értelmében a jelen perben a kötelező jogi képviselőre tekintettel, a felperes az alperes érdemi ellenkérelme előadását követő 30 napon belül változtathatta meg a keresetét [Pp. 146/A. § (1) bekezdés]. Az ítéletábrának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes keresetpontosítása (jogszabályhely megjelölésének módosítása) keresetváltoztatásnak minősül-e, vagy sem.

Az ítéletábra álláspontja szerint jelen esetben a felperes részéről a 2019. március 19-én előterjesztett előkészítő iratában foglaltak nem minősültek keresetmódosításnak, csak pontosításnak.

Az ítéletábra már a hatályon kívül helyező végzésében is rámutatott arra, hogy az eljárás érdemi lefolytatása előtt erre nem került sor, a hiánypótlási eljárás elmulasztása következtében nem került sor a felperes tényelőadása tartalmának és kérelme alapjául megjelölt jogcím közötti ellentmondásnak a feloldására. A felperes a hatályon kívül helyezés következtében a bíróság felhívását teljesítve a 2019. március 19-ei időpontban benyújtott előkészítő irattal a másodfokú bíróság iránymutatása alapján az első (2016. június 13.) keresetét pontosította.

A pontosítás azért volt indokolt, mert a felperes által érvényesíteni kívánt igény ténybeli alapja nem változott, de a jogcím tekintetében szükséges volt az összhang megteremtése. A kereset érdemi elbírálásának megkezdése előtt a felperes a 2016. június 13-i keresetében az általa visszafizetett tagi kölcsön részére történő visszafizetésre kérte az alpereseket egyetemlegesen kötelezni, megjelölve a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontját és a letéti szerződést. A kereset indokolása tartalmából kitűnően a felperes kérelme arra irányult, hogy a felperes által az alpereseknek visszafizetett tagi kölcsön az alperesek által a felperesnek teljesített visszafizetés következtében visszakérüljön a felperes vagyonába (kereset 4. oldal 4. bekezdés utolsó mondat). Az elsőfokú bíróság azonban a kereset azon ellentmondását nem észlelte, hogy a felperes megtámadási jogcím megjelölése mellett valójában a szolgáltatás visszakövetelése iránt terjesztett elő kérelmet a felperes által történő tagi kölcsön

alperesek részére történő visszafizetése okán, ugyanakkor az alapul szolgáló tényelőadás szerint a kifizetés megtörténtén kívül nem volt megtámadható szerződés vagy nyilatkozat. Attól, hogy a visszafizetésre kerülő összeg először őrzési letétbe került elhelyezésre és az őrzési letétből történő kifizetés rendelkezési nyilatkozattal történt, az utóbbi nyilatkozat még nem minősíthető a Cstv. 40. § (1) bekezdése körébe eső megtámadható nyilatkozatnak, tehát megtámadható szerződés, illetve nyilatkozat hiányában a kifizetett szolgáltatás visszakövetelésére csak a Cstv. 40. § (2) bekezdése adhat jogalapot.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes kérelme – tartalma alapján – alapvetően arra irányult, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. rendű alperest a felperes vagyonából kikerült pénzeszköz, mint szolgáltatás visszaadására. A felperes által megjelölt Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogcím szerződés vagy más jognyilatkozat megtámadásáról rendelkezik, míg a Cstv. 40. § (2) bekezdés szolgáltatás visszaköveteléséről. Mindkettő egy hitelező előnyben részesítése esetére biztosít jogi eszközt az arra jogosultaknak az adós vagyonának visszaszerzésére és ezáltal az összes hitelező kielégítési alapjának növelésére. Míg azonban a Cstv. 40. § (1) bekezdés az adós által jogügyletek tárgyának, addig a Cstv. 40. § (2) bekezdése az adós által nyújtott szolgáltatás eredményének tulajdonít jelentőséget. A Cstv. 40. § (2) bekezdése alapján indítható perben nem szükséges az alapul fekvő ügylet megtámadása, a sérelmet ugyanis általában nem az ügylet létrejötte okozza, hanem annak alapján a felszámolás közeli állapotra tekintettel történt szolgáltatás.

A Pp. 215. §-a és a 3. § (3) bekezdése szerint *a kereseti kérelemhez kötöttség követelménye a kereset tárgyához*, tehát a fél által érvényesíteni kívánt joghoz és a kereseti tényállásban előadottakhoz való kötöttséget jelenti.

A Pp.-n alapuló kialakult egységes irányadó bírói gyakorlat szerint a keresethez kötöttség nem jelent egyben jogcímhez kötöttséget (EBH2006.1422, BH2009.248, BH2016.172, BH2004.250). A bíróságnak a felek jognyilatkozataihoz való kötöttsége nem jelenti azt, hogyha valamelyik fél a perbeli jogviszony jogi minősítését illetően tévesen rossz jogcímet jelöl meg, azt a bíróság a határozat meghozatalánál ne minősíthesse a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően. Erre azonban csak akkor van lehetőség, ha a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték adat rendelkezésre áll (EBH2004.1143). Ha tehát a fél által előadott tények a keresetet más jogcímen megalapozzák, a bíróság a jogviszonyt a jogszabályoknak megfelelően minősítheti.

Adott esetben a felperes által előadott tények – a tagi kölcsön nyújtása, a tagi kölcsön visszafizetéséről szóló taggyűlési határozat, az ügyvédi letéti szerződés megkötése, az OBA által nyújtott kártalanítási összeg elhelyezésére, majd az ügyvédi letétből az alperesek részére történő tagi hitel visszafizetése – keresetét más jogcímen a Cstv. 40. § (2) bekezdése szerinti szabályok szerint alapozhatták meg. A felperes elsődleges keresete jogcíméhez tehát a bíróság nem volt kötve, és a felperes által előadott tények a keresetet más jogcímen megalapozták már az első elsőfokú eljárásban is, amit a megismételt eljárásban a felperes keresetében pontosított.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a felperes 2019. március 19-ei előkészítő iratában foglaltakat a keresethez tartozó jogszabályhely pontosításnak értékelve azt nem tartotta tiltott keresetmódosításnak.

Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen a 40. § (2) bekezdés szerinti törvényi tényállásnak megfelelő *határidők megtartását* kellett vizsgálnia a megismételt eljárásban.

Az ítéletábra a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy az igényérvényesítéshez szükséges mindkét törvényi határidő megtartása teljesült a felperes részéről.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés szerinti egy éves objektív határidő megtartott volt, mivel a felszámolás kezdő időpontja 2015. november 17. napja volt, míg a kereset benyújtására egy éven belül, 2016. június 13-án került sor. A 40. § (2) bekezdésben foglalt határidő szerint sem késett el a felperes,

mivel a felszámolás iránti kérelem időpontja 2015. április 14-éhez képest a szolgáltatás nyújtására 2015. július 23-án került sor, ami a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő érkezését követően volt. Ez utóbbi időpont tekintetében helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kifizetés időpontja tekintetében az alperesek eltérő időpontot nem bizonyítottak, a felperes indoka elfogadható e körben, hogy a 2014. évi mérlegből a taggyűlési határozat alapján tévesen már kivezetésre került a fenti összeg, mint tagi kölcsöntartozás, de a kifizetés időpontjaként a rendelkező nyilatkozat időpontja, 2015. július 23-a meghatározó. Az alperesek 2017. július 16-án kelt közös nyilatkozata csak a visszafizetés mértékét tartalmazta, annak időpontját nem. Az elsőfokú bíróság tehát e körben helytálló megállapításokat tett, ezért a határidőben érkezett keresetet érdemben kellett vizsgálnia.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésének célja, hogy a felszámolás-közeli helyzetben lévő gazdálkodó szervezetek kifizetéseit korlátozza. A hitelezők ne eshetőlegesen, az adós önkényes döntésétől függően jussanak követeléseikhez, minden olyan kifizetés ezért az előnyben részesítés eredményével járó szolgáltatásnak minősül, amely a gazdálkodó szervezet valamely hitelezője követelésének nagyobb hányadához jut hozzá, mint amennyihez a Cstv.-ben szabályozott kielégítési rendben a felszámoló részéről hozzájutna. A Cstv. 40. § (2) bekezdése *két feltétel együttes fennállása* mellett teszi lehetővé, hogy a felszámoló az adós nevében az (1) bekezdés szerinti határidőn belül visszakövetelje az adós által a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 60 napon belül és azt követően nyújtott szolgáltatást.

A megismételt eljárásban a felperes Cstv. 40. § (2) bekezdésén alapuló keresete vonatkozásában érdemben kellett vizsgálni a fenti két együttes feltétel fennállását. Ezen feltételek egyike, hogy a szolgáltatás folytán a hitelező a többi hitelezőhöz képest előnyben részesüljön, a másik, hogy a szolgáltatás a rendes gazdálkodás körébe ne tartozzon bele.

Az első feltétel vizsgálata körében az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek előnyben részesülése megállapítható a felszámolási eljárásban bejelentkezett hitelezőkhöz képest, hiszen az alperesek a felszámolás során egyébként csak a Cstv. 57. § (1) bekezdés h) pontjába történt besorolást követően juthattak volna hozzá követelésükhöz. Az alperesek előnyben részesültek a többi hitelezővel szemben azzal, hogy a kártalanítási összegből minden már hitelezői követelést megelőzve kapták meg követelésüket.

A Cstv. 40. § (2) bekezdésének tényállási eleme az is, hogy a nyújtott szolgáltatásnak a rendes gazdálkodás körén kívül eső szolgáltatásnak kell lennie. A rendes gazdálkodás fogalmát a törvény nem határozza meg, azonban e körben a napi termeléshez, szolgáltatáshoz, a tevékenység napi végzéséhez elengedhetetlenül szükséges kifizetések, valamint a cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági tevékenységi kör gyakorlása során az üzletszerű gazdasági kapcsolatok körében megkötött szerződések és ezek alapján teljesített szolgáltatások tartoznak (BDT2008.1728). A Kúria a BH2013.310 számon közzétett eseti döntésében is fenntartotta e körben a BH2009.248 számú eseti döntésében kifejtett álláspontját, miszerint az adós rendes gazdálkodása körébe a cégjegyzékbe bejegyzett, az adós létesítő okiratában szereplő tevékenységi körök gyakorlása során az üzletszerű gazdasági kapcsolatokban megkötött szerződések az ezek alapján teljesített szolgáltatások tartozhatnak. Azt, hogy ténylegesen mely ügyletek tartoznak az adós rendes gazdálkodása körébe, mindig az adott ügy sajátosságai alapján lehet megítélni.

A rendes gazdálkodás körébe tartozó szolgáltatást nem a szolgáltatással elérni kívánt cél, hanem a szolgáltatási kötelezettséget megtestesítő tevékenység tartalma és a gazdasági társaság gazdálkodó tevékenységéhez fűződő kapcsolata határozza meg (BDT2014.3117, BDT2015.3274).

Adott ügyben az ügy sajátosságai alapján kellett megítélni, hogy a tagi kölcsön kifizetése rendes gazdálkodás körébe tartozó ügyletnek minősíthető-e vagy sem. Az ítéletábra úgy értékelte, hogy az elsőfokú bíróság helyes álláspontra helyezkedett, amikor a tagi kölcsönök kifizetését nem minősítette a rendes gazdálkodás körébe tartozó ügyletnek, tekintettel arra, hogy a kifizetéskor az alperesek által elismerten az adós gazdálkodó szervezet már egyáltalán nem folytatott gazdálkodási tevékenységet. Ezt azzal egészíti ki az ítéletábra, hogy amikor az alperesek a tagi kölcsönt nyújtották a felperes részére, a jogügylet a rendes gazdálkodás körébe tartozónak minősült, hiszen az az adós gazdasági tevékenysége elősegítését, működése fenntartását szolgálta. A jelen esetben az ügy sajátosságát figyelembe véve megállapítható, hogy a jogügylet minősítése a kifizetéskor már megváltozott azáltal, hogy az adós gazdálkodó szervezet ekkor már egyáltalán semmilyen gazdálkodó tevékenységet nem folytatott, semmilyen bevételre szert nem tett. Működés hiányában a tagi kölcsönök visszafizetése már nem a gazdálkodó szervezet gazdasági érdekét, hanem egyes hitelezők előnyben részesítését szolgálta, ezért az ítéletábra a nem működő gazdasági társaságnál a tagi kölcsön visszafizetését a rendes gazdálkodás körén kívül esőnek minősítette.

A fellebbezést előterjesztő alperesek a másodfokú eljárás során felmerült költségeiket a Pp. 239. §, valamint 78. § (1) és 82. § (2) bekezdése alapján személyenként kötelesek megfizetni az ellenérdekű fél a felperes részére és viselni tartoznak saját költségeiket is. A felperes jogi képviselőjének költségét az ítéletábra mérlegeléssel határozta meg – megállapodás hiányában – 200.000-200.000 forint + áfa összegben a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3)-(6) bekezdései, valamint 4/A. §-a alapján.

Budapest, 2019. október 2.

dr. Volein Anna s.k.
Katalin s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Mária s.k.
előadó bíró

dr. Csányi Terézia
bíró

A kiadmány hitelül: